

Jag tager mig därför friheten föreslå,

att vid beviljande af det å sjunde hufvudtiteln uppförda anslag till skogsodlingens befrämjande må fogas sådana bestämmelser, som möjliggöra anslaget användning ej blott på hittills tillämpadt och i den kongl. propositionen föreslaget sätt, utan jemväl för andra ändamål, som äro egnade att befordra en god skogsvård å enskildes skogar.

Stockholm den 28 januari 1896.

O. R. Themptander.

N:o 146.

Af herrar **H. Andersson** i Nöbbelöf och **M. Dahn**, *om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utredning i fråga om riksgäldskontorets eller riksbankens öfvertagande af vissa allmänna hypoteksbankers obligationer.*

Det väcktes vid sistlidne riksdag åtskilliga motioner inom båda kamrarna gående ut på att åstadkomma lättnader i de dryga lånevilkor, hvarunder delegarne i våra hypoteksföreningar i vår eljest på billigt kapital kännetecknande tid tryckas.

Man hade left in i den sangviniska förhoppningen att de obligationer till ett belopp af 120 millioner kronor, som under åren 1895—1897 blefvo fria till konvertering, skulle kunna med fördel konverterats efter en räntefot af $3\frac{1}{2}$ procent; en förhoppning, som föröfrigt inga-

lunda kunde anses förmäten, då hypotheksbankens $3\frac{1}{2}$ procent obligationer noterades till pari kurs. Emellertid krossade hypotheksbankens styrelse obevekligt alla illusioner i detta afseende, då den med några bankirer i hufvudstaden afslöt konvertering af $\frac{2}{3}$ af ofvannämnda belopp eller 80 millioner kronor till 4 procent. Återstoden af det konvertibla beloppet, 40 millioner kronor, lär väl hafva afstämplats till $3\frac{3}{4}$ procent, men den beräknade nedsättningen i ränta för de gäldbundne uteblef, då genom 4 procentafstämplingen ingenting blef öfver för räntenedsättning, om de gamla på hypotheksbanken tyngande kapitalrabatterna skulle kunna infrias (som motstycke till nämnde 4-procentafstämpling må anföras att vid riksgäldskontorets senaste afstämpling till $3\frac{1}{2}$ procent-obligationer bestämdes kursen jemväl till pari).

Hade mera nämnda 120 millioner kronor kunnat konverteras till $3\frac{1}{2}$ procent och pari kurs skulle en årlig behållning af 600,000 kronor vunnits utöfver hvad som nu blir förhållandet, hvarmed de till omkring 18 millioner kronor sig belöpande kapitalrabatterna kunnat förräntas efter $3\frac{1}{2}$ procent. Hade åtminstone ej hela beloppet af de 120 millionerna redan blifvit fastläst för ytterligare tio år, skulle staten kunna tänkas i så mån träda emellan, att den förskotterat ett belopp till inlösen af kapitalrabatterna mot $3\frac{1}{2}$ procent ränta och så att, när statens 3 procent-obligationer stigit till pari, den halfva procent af den ränta, hypotheksbanken hade att erlægga till staten, användes till amortering af nämnda förskott, något hvarpå lätt inses att staten ej skulle komma att göra någon förlust.

Som förhållandena nu ställa sig efter det tioåriga fastläsandet lär väl svårligen några lättnader vara i utsigt, om ej vid utlottning af hypotheksbankens obligationer dessa kunde afstämplas till $3\frac{1}{2}$ -procentare eller staten vid lånebehof för hypotheksbanken under 10-årsperioden försträckte den medel mot ofvannämnda vilkor.

Vi finna det förenadt med ej ringa fara, om riksgäldskontoret skulle öfvertaga hypotheksbankens alla skulder och funktioner, ty då skulle helt säkert svenska statens nuvarande utmärkta men mödosamt förvärfvade kredit lida skada, och vi kunna ej heller förstå att en ny kreditinrättning, som trädde i hypotheksbankens ställe, skulle kunna åstadkomma annan och hastigare hjälp, isynnerhet för de äldre och hårdast tryckta delegarne, än hypotheksbanken förmår, under de närmaste tio åren, ty de fastlästa lånen måste förräntas och amorteras enligt uppgjorda kontrakt; men om framdeles konverteringen för hypotheksbanken skulle ställa sig lika ogynsam som nu, under det statens kredit hållit sig stabil eller vuxit, se vi ej något vare sig orätt eller

farligt, om riksgäldskontoret och efter omständigheterna äfven riksbanken (detta senare naturligtvis beroende på bankens ställning och bankofullmäktiges uppfattning om saken) öfvertaga hypothecksbankens 4-procent-obligationer till $3\frac{1}{2}$ procent och pari kurs. Genom ett sådant handtag skulle troligen äfven hypothecksbanken blifva i tillfälle att upplägga fördelaktigare lån framdeles och genom en dylik mera tillfällig hjälp skulle statens kredit ej äfventyras.

Emellertid är hopplösheten i mångt landtmannahem så stor, att frågan väl förtjenar att tagas i allvarsamt öfvervägande af både regering och riksdag. Detta jemte den farhåga, bankinspektören i sitt utlåtande uttalat, nemligen hypothecksinrättningarnes möjliga oförmåga att fullgöra sina förpligtelser till följd af de fingerade exekutiva auktionerna å hypotiserad fastighet, gör att vi våga, med anledning af hvad vi här ofvan anfört, vördsamt hemställa,

att Riksdagen, ville i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta verkställa en ny utredning i denna fråga och derefter inkomma till Riksdagen med förslag, som af nämnde utredning kan påkallas.

Stockholm den 28 januari 1896.

Hans Andersson.

M. Dahn.
